

Müəllim illərdi müzakirə, tənqid və təhqir obyektinə çevrilib. Və illərdir bunun yaxşı nəticələr verməyəcəyini çıxışlarında, yazılarında vurğulayıram. İllərdir müəllim bir şagirdin, bir valideynin sözü, şikayəti ilə cəzalanır, işdən çıxarılır. Açıqca həmin müəllimin, məktəbin, başqa şagirdlərin hüququ pozulur. İlk dəfə belə xəbərləri eşidəndə diksindim. Qorxdum. Nəhayət, şagird məktəbə silahla gəldi, müəllimə güllə atdı. Müəllim ölmədi. Yaralandı. Gələn dəfə öləcək. Çünki yara üstünə yara aldı. İndi şagird araşdırılır. Amma bunu elə ilk dəfədən etmək lazım idi. O şikayət edən, hay-həşir salan ailələr, onların övladı araşdırmalı idi. Elə müəllim də. Müəllim həmişə haqlı olmadığı kimi, valideyn də həmişə haqlı ola bilməz. Və ailələr, eləcə də şagirdlər vəzifələri olduğunu anlamalıdır. Məktəb bu işdə günahkardır. Həminin məktəbin vəzifələrindən danışdığı bir vaxtda susur, "sənin də vəzifələrən var" demirdi. Nəyin təsirindən, yəni səbəbindən asılı olmayaraq uşağın məktəbə silahla gəlməsi qorxuncdur. Bu təkcə müəllimə atılan güllə deyil. Bu müəllim peşəsinə, məktəbə, təhsil sistemində, cəmiyyətə gələcəyə atılan güllədir. Arasıra bir çox problemlərdən söz açırdım, çətin olacağını, yəni xaos olacağını hiss edirdim, amma bu qədərini gözləməirdim.

Müəllimin nüfuzunun qorunduğu, müqəddəs olduğunu asılayan bir ideoloji cəmiyyətimiz vardı. Birdən-birə müəllim tam hüquqsuz biri kimi təqdim olunduğu cəmiyyətə düşdü. Bircə şagirdin, valideynin sözü ilə cəzalandı, işdən qovuldu. Hələ də heyrtlədəyəm ki, bir valideynin şikayəti ilə müəllimi necə cəzalandırmaq olar. "Müəllimin nə ixtiyarı var uşağıma söz desin, əl qaldırsın? Gəlib başına bir oyun açaram ki" kimi ifadələr yarışa çıxdı. Müəllimi müzakirəyə çıxarmaq olmazdı.

Mənim dibçəkdə gül böyütmək bacarığım yoxdur. Xatirə adlı bir qohumun var, evdə elə gözəl güllər bəsləyir ki. Kimsə dibçəkgülü yetişdirmək istəsə, məndən yox, ondan məsləhət alar. Yəni burada da təcrübə, praktik bilik əsasdı. Biz nə etdik? MM-də, müxtəlif vəzifələrdə yaşı 75-dən çox olanlar arxayınca oturduğu halda 65 yaşı olar olmaz müəllimi işdən çıxardı. Bunu bilən müəllim elə hesab edin ki, son illərini elə-belə başa vurur. Demirəm ki, 65 yaşa çatanların hamısı yaxşıdı. Yox! Qətiyyən belə deyil. Amma aralarında bütün məktəbi ayaqda saxlaya bilənlər var. Onlar qalmalıdır. Bu direktorun vicdan məsələsidir. Belə müəllimlərin qalması israrlı olmalıdır. Amma TN direktorlarına inanmır. Bilir ki, direktora səlahiyyət versə, rüsvət alacaq kimisə saxlamaq üçün. Yaşlı nəsil getdikcə məktəblərdə vəziyyət yaxşılaşmadı ki... Cavan ol, istəyirsən sinifdə oynaya-oynaya, oxuya-oxuya, nə bilim başqa necəsə dərs keç, bu əsas deyil. Sözüünün, hətta baxışının kəsəri olmalıdır müəllimin. O isə yoxdur. Aşağı sinifləri yola vemmək

bir vətəndaş özünün məktəb, müəllim, təhsil sistemi qarşısında vəzifəsini başa düşməlidir. Axı, hər kəsin ağılı, düşüncəsi, tərbiyəsi və s. qarşı tərəfdən asılı deyil.. bu öz içdünyandı, öz ağılındı.

Ən gözərdi etdiyimiz məsələlərdən biri valideynlərin münasibətidir. Hər valideyn məktəbə-müəllimə öz ağılından, uşağının psixolojisindən, ona olan münasibətdən baxır: Mənim uşağım zəif oxuyursa müəllim günahkardır. Dərsə getmirsə müəllim günahkardır. Müəllim şagirdə irad bildirdisə, günahkardır və s... Niyə? Hər məktəbdə yüzlərlə şagird oxuyur. Bir müəllim bir-neçə şagirdin xoşuna gəlməyə bilər. Təbiidir. Bu müəllimin dəyər ölçüsü olmamalıdır. "Mənim uşağım bəyənmişə, pis müəllimdir" deyər bir dəyər vahidi yoxdur. Övladına dərs deyən müəllimlər

olur, 9-11-ci siniflərdə iş müşgüllə dönür. Şagirdin "Mən"i formalaşan çətin dövrüdür. Hər müəllim, hər valideyn o Məni görə bilmir. Nəticə göz önündədir.

Məsələ bəlkə bütün dəhşəti ilə aydın deyil. Amma bir məktəbdə bir şagirdin əlində silah, məktəbə gətməsi həlli mümkünsüz olan bir məsələdir. Nə qədər qınasaq da, kimi qınasaq da bu hadisə 12-13 yaşdan yuxarı bütün yeniyetmələrin yaddaşına iz saldı. Bu izi silmək çətin olacaq. Məsələ burdadı ki, dələduzluqda ittiham olunan, dərsliklərdə düşməni mövqeyinə görə, çox ciddi etik olmayan davranışlarına görə təhsil sistemindən kənarlaşdırılanlar, müəllim işləməyənlər, kənardan seyrçilər, valideynlər, məktəbi yalnız şagird kimi tanıyanlar, təhsil prosesindən ciddi xəbərləri olmayanlar, bir sözlə hamı münasibət bildirir. Sual olunur: təhsili, məktəbin, müəllimin işini hamı belə bilirsə, niyə bu qədər nöqsan var? Deyəcəksiz TN günahkardı. Amma yox, təhsilə, məktəbə münasibət hər kəsin özündən başlayır. Bir, iki, üç uşağının tərbiyəsinə, dərsinə nəzarət edə bilməyənlər daim gileylənir, şikayət edir, günahkar axtarır. Və təhqiredici münasibət sərgiləyir sosial şəbəkədə.

Normal, yeni intizamlı, dərs oxuyan, məsuliyyətli şagirdin valideynləri məktəbi, müəllimi qınamır, davadalaş salmır. Hətta nizam-intizamlı, məsuliyyətli, çalışqan, amma zəif oxuyan şagirdlərin valideynləri də anlayışlıdır, uşaqlarının zəif oxuduğunu bilirlər, müəllimi qınamırlar. Belə şagirdlərin, ailələrin çox nadir hallarda müəllimlə problemləri olur. Hətta müəllimlər belə şagirdlərə daim güzəştə gedirlər. İlk növbədə hər bir ailə, hər

haqda məlumatın olmalıdır. Məlumatın olmalıdır ki, övladınla müəllimləri arasındakı münasibətə düzgün, obyektiv yanaşa biləsən. Müəllimin iradəsinə diqqət yetirərsən, xahiş edərsən ki, uşağının nöqsanlarını ört-basdır etmə...

TN-nin də səhvi onda oldu ki, hər videosu yayılan, bir valideynin narazı olduğu müəllimi cəzalandırdı. Təhsil nazirinin son günlərdəki çıxışına baxdım. Jurnalistlərə irad bildirir. Düzgün də edir. Amma mən illərdi bunu deyirəm, yazılarımda vurğulayıram. Yəqin səsimi eşitdilər. İndi mən deyini deyir. Düşünürəm ki, nazir hətta bir az sərt olmalıdır. Məktəblərdə olan hadisələri icazəsiz paylaşmaq olmaz-deməlidir. Şiirdilmiş, doğru olmayan, tənişliqlə hansı məktəbi gözədən salmaq istəyən valideynlərin verdiyi xəbərləri yayımlayan jurnalistlərdən, saytlardan, heç olmasa MŞ-na şikayət verməlidir.

P.S. Mən TN Emin Əmrullayevin müəllimi deyiləm, təqaüddəyəm. Onun haqqında deyilən məni fikirlərin çoxuna qatılmıram. Çünki kiminsə haqqında xoşagəlməz fikir söyləməyi ilk növbədə öz ağılıma, düşüncəmə yaraşdırmıram. Siz də bir düşünün. Amma bəyənsək də, bəyənməsək də hadisələrə münasibət bildirir. Nələrsə etməyə çalışır. Gördüyüm o ki, cəmiyyətə daha açıqdır, daha şəffafdır. Hamımızın görünə tanıdığı yeganə naziridir. Biz heç nazirlərin çoxunu tanımırıq.

Xüsusi qeyd: TN-nə tənişliqlə, xahişlə kimisə işə götürmək olmaz. (Əslində həç yerə olmaz!). Ən azı 12-15 il müəllim təcrübəsi olanlar işləməlidir TN-də. Bu ciddi məsələdir.

